

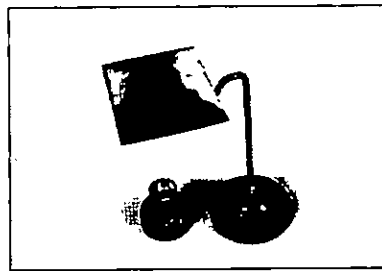
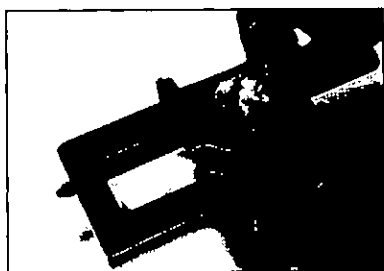
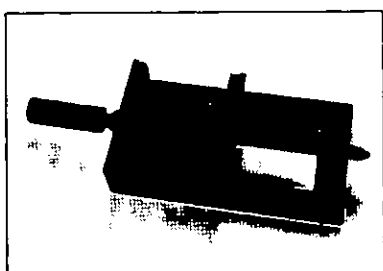
EL DAGUERREOTIP

Tomàs Mallol

El procediment que s'havia de seguir per a l'elaboració d'un daguerreotip era el següent:

Preparació de la placa

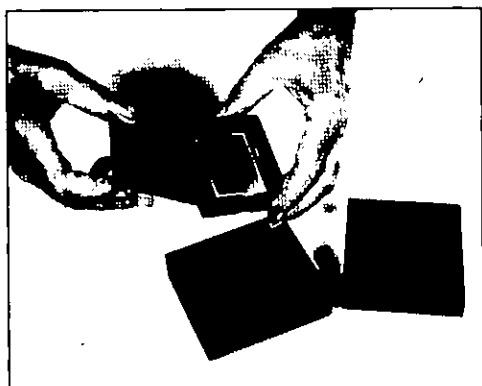
Primer de tot, calia disposar d'una placa de coure de la mida convenient. Aquestes plaques provenien d'una planxa de coure de 16 x 24 cm, que es tallava amb unes mides concretes. Així s'obtenia una placa, mitja, un quart i un vuitè. Però no era ben exacte, ja que cada fotògraf tenia les seves mides específiques i particulars.



A aquesta placa de coure, s'hi havia d'amalgamar una fina làmina de plata com més pura millor. S'acostumava a fer-ho a pressió i en calent.

Un cop adherida la plata, s'havia de polir. L'operació es realitzava amb pedra tosca prèviament picada amb un morter i, tot seguit, afinada amb un vidre i un rodet, de manera que quedés com pols. Llavors s'agafava un manyoc de cotó fluix cardat, i s'untava amb oli d'oliva. S'hi afegia la pols de la pedra i s'anava polint amb moviments circulars. Es netejava amb una solució d'àcid nítric al 10 per un, i es repetia l'operació, amb pols cada vegada més fina, fins que s'obtenia un brunyiment perfecte. Seguidament s'escalfa la placa amb un encenedor Buntsen per reduir el temps de sensibilització.

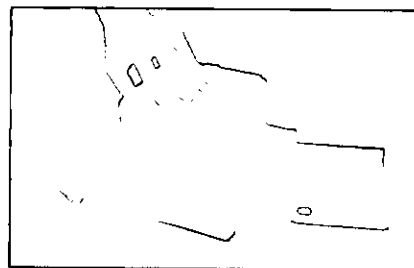
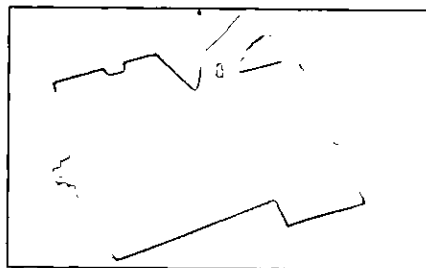
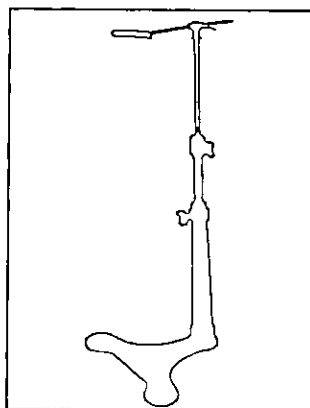
Sensibilització



El pas següent consistia a sensibilitzar la placa. Primer s'introduïa en una capsa de fusta juntament amb iode metàl·lic en laminetes fines. Posteriorment, la capsa es folrà de vidre perquè la fusta no s'impregnés de iode. Dins de la capsa no podia entrar-hi aire o, en tot cas, molt poc. Després d'una bona estona, i a temperatura ordinària, els vapors de iode es combinaven amb la plata i formaven una sal, el iodur de plata, que és sensible a la llum. Tota l'operació s'efectuava amb poquíssima llum, i calia observar de tant en tant el color de la placa, que havia de ser d'un marró no gaire fosc.

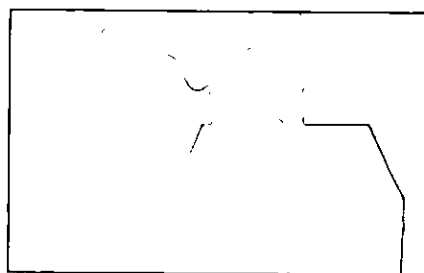
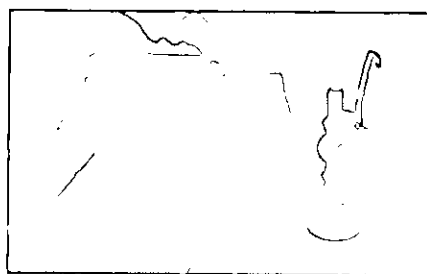
Impressió de la imatge

Un cop sensibilitzada la placa, arribava el moment d'introduir-la a la cambra, que calia fixar molt bé, i obrir l'objectiu que, com sabem ara, depenia de la llum que rebia l'objecte fotografiat i també de la lluminositat de l'objectiu, que solia ser ben poca. De fet, el temps d'exposició depenia de la pràctica del fotògraf i de la quantitat de plaques que havia hagut de repetir, és a dir, de la seva experiència. De tota manera, al principi, aquest temps era molt llarg, i oscil·lava entre els vint i els seixanta minuts. D'aquí ve que els retrats de persones vives eren difícils de realitzar perquè havien de mantenir el cap immòbil durant molta estona. Per ajudar-los a conservar la postura, se'ls col·locava un reposa-caps al clatell, que era un ferro amb forma de forquilla sobre un peu molt pesant. La placa, en cas que s'hagués de repetir, es toscava amb pols i es tornava a realitzar l'operació des del principi.



Revelatge

Després de la impressió, arribava el procés del revelatge, que suposava netejar el iodur de plata de la placa, perquè l'acció de la llum no continués el seu efecte fins a tornar-la negra i fer-la malbé.



En una capsa especial anomenada "caixa de mercuri", i que disposava d'una mena de tremuja en forma de piràmide invertida, s'hi posava mercuri (alguns manuals parlen d'un quilogram). Sota aquest recipient, s'hi col·locava un termòmetre que controlava la temperatura que li proporcionava un blener Buntsen. Aquest procés s'havia de realitzar tota l'estona a una temperatura d'entre 60 i 66 graus centígrads.

A la part de dalt de la caixa, hi havia un relleix inclinat per a poder situar-hi la placa i, d'aquesta manera, quedava inclinada cap a l'espectador, amb la part platejada de cara als vapors de mercuri que venien de sota, i que es combinaven de tal forma que a les parts més afectades per la llum se n'hi dipositava més, ja que desplaçava el iodur de plata.

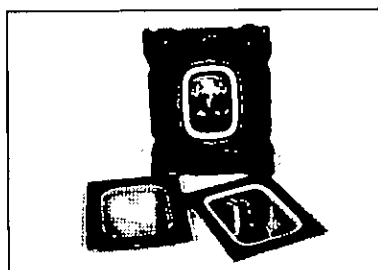
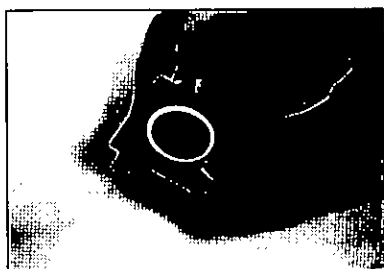
A la part de dalt de la caixa, al costat del pla inclinat, hi havia un vidre blanc que permetia al fotògraf observar l'evolució del revelatge. I també en un lateral, s'hi col·locava un vidre vermell que, mitjançant un llum especial de laboratori amb un vidre vermell i una rodona blanca, servia de filtre perquè no es velés la placa.



Un cop la imatge apareixia nítida i prou contrastada, calia treure-la, rentar-la i introduir-la en un bany; primer d'aigua destil·lada saturada de sal, i més tard d'hiposulfit de sosa. Tot aquest procés durava almenys vint minuts.

Muntatge de la fotografia

Si s'aconseguia una bona prova, el pas següent era el muntatge, una operació que havia de realitzar-se amb molta cura. Es muntava en un cuir o cartró gruixut, i s'hi ajustava un vidre al davant vigilant que no hi entrés l'aire ja que, si això passava, hi havia el perill que la plata s'oxidés molt de pressa i que, per tant, es destruís el daguerreotip. Hem de tenir en compte que el daguerreotip pràcticament no es podia netejar, perquè la part més blanca era mercuri, que és un element molt tou.



Totes les operacions descrites s'havien d'efectuar una darrera l'altra, perquè la placa no perdés les seves propietats. És per això que la majoria de daguerreotips són de persones vives i alguns, molts pocs, de persones mortes. Però en canvi són escassos els de paisatges perquè, en aquest cas, s'havia d'anar a fer la fotografia portant un laboratori complet portàtil, que es traslladava en un carro especial.

Les imatges que il·lustren aquesta comunicació reproduïxen diferents peces de la col·lecció Tomàs Mallol adquirida per l'Ajuntament de Girona.